

Sportbobo C.J. van Eeghen (1851-1901)

Nico van Horn

Christiaan Johannes van Eeghen is één van de anonieme gangmakers van sportbeoefening op regionaal niveau. Hij organiseerde en propageerde, als burgemeester van het kleine plaatsje Oudshoorn, in de omgeving van Alphen aan den Rijn sporten als zeilen, roeien, zwemmen, schaatsen, kegelen en harddraverijen. Van Eeghen werd geboren op 12 augustus 1851 te Amsterdam. In 1871 verhuisde hij van Zaltbommel, waar hij het gymnasium had gevolgd, naar Utrecht om rechten te studeren. Dat lukte niet. Vanaf 1877 werkte hij op de Gemeentesecretarie te Alphen, en twee jaar later, in 1879 werd hij benoemd tot burgemeester en secretaris van Oudshoorn en hij zou dat blijven tot 1 maart 1886.

Watersport in een waterrijk gebied

Sportbobo's vind je overal. Het is geen uitvinding van de laatste jaren, ook in de negentiende eeuw waren er actievelingen die zich dagelijks met de ontwikkeling van sport bezighielden. We richten ons vizier op het kleine Oudshoorn, nu onderdeel van de gemeente Alphen aan de Rijn. De burgemeester daar tussen 1879 en 1886 heeft zijn sporen in sportminnend Alphen nagelaten. Een kort overzicht.

Het is 1881: het gezaghebbende blad *De Rijnbode* schrijft op 14 augustus 1881 het volgende: 'Toen voor een paar maanden door eenige heeren het plan werd geopperd om, in plaats van eene harddraverij, zooals gewoonlijk hier jaarlijks plaats heeft, ditmaal eens te beproeven of een Zeil- en Roeiwedstrijd hier tot stand zou kunnen worden gebracht, had men niet mogen vermoeden, dat aan dat voornemen, zoowel van de zijde der ingezetenen, als van zeil- en roeiliefhebbers, zooveel sympathie zou worden geschonken. Waar de eersten het comité door hunne bijdragen in staat stelden om de onkosten, daaraan verbonden, te dekken, bleek uit de veelvuldige toezeggingen al dadelijk, dat het niet aan liefhebbers zou ontbreken; en zoo werd dan heeden die wedstrijd voor zeilvaartuigen op de Braasemermeer en die met gieken en sloepen op den Rijn aan 's-Molenaarsbrug gehouden.'

'Wij eindigen ons verslag met een woord van hulde aan de heeren van het Comité, die deze zaak op touw zet-

ten en twifelen niet of zij zullen met zooveel voldoening op dezen eersten Roei- en Zeilwedstrijd terug zien, dat zij niet zullen aarzelen dit een volgende jaar te herhalen.' En dat gebeurde ook. Van Eeghen, de grote initiatiefnemer en burgemeester van Oudshoorn, en de zijnen

konden tevreden zijn.

Maar waarom juist een watersportvereniging oprichten in het kleine Oudshoorn? De nabijheid van uitstekend roei- en zeilwater was uiteraard een eerste vereiste. En dat was er. De toezichthoudende verenigingen als de Koninklijke Nederlandse Zeil- en Roeivereniging en de Yachtclub vonden het belangrijk dat op meer plaatsen dan alleen in Amsterdam en Rotterdam werd geroeid en gezeild. Zo waren door hen georganiseerde wedstrijden in 1849 te Dordrecht de aanleiding geweest voor het oprichten van een watersportvereniging aldaar, en ook in Zaandam was men gaan watersporten. In Dordrecht en Zaandam lag de nadruk in de beginjaren op het zeilen. Oudshoorn lag gunstig tussen allerlei waterwegen en plassen. Bovendien was de burgemeester van Oudshoorn, C.J. van Eeghen, een zeer ondernemend persoon. Van Eeghen had oog voor zijn woonplaats en voor de wereld. Met vaart ondernam hij de eerste stappen tot formalisering van die eerste geslaagde wedstrijd, er moest een vereniging komen. Op 28 juni 1882 liet het voorlopig bestuur van 'Hollandia' een brief uitgaan aan alle geïnteresseerden in het land waarin het melding maakte van het voornemen wederom een wedstrijd te organiseren. De wedstrijden van 1881 waren zo goed bevallen, dat men het wel aandurfde een permanent comité op te richten om die wedstrijden jaarlijks te doen organiseren.

Van Eeghen: sportpionier in Alphen en omstreken

Christiaan van Eeghen interesseerde zich overduidelijk voor sportieve bezigheden. We kunnen hem met gerust hart de peetvader van de sport in de regio Alphen noemen. In 1880 had hij het initiatief genomen om harddraverijen te paard te Alphen te houden en dat gebeurde vanaf dat jaar ook regelmatig, in Alphen, maar ook in Woubrugge en andere plaatsen in de regio. Later resulteerde dit in de oprichting van de Alphensche Harddraverij en Renvereniging.

Onder zijn leiding was in Oudshoorn op 17 januari 1881 de IJclub "de Rijnstreek" opgericht, voor de gemeenten Oudshoorn, Alphen, Aarlanderveen, Koudekerk, Hazerswoude en Woubrugge. In het bestuur van de IJclub zaten ook de mensen die bij de oprichting van roeivereniging Hollandia een vooraanstaande rol speelden zoals leden van de familie Kloot, P.H. Schouten en D.P. Ramp. De IJclub diende niet alleen voor vermaak. De oprichters stond een nobeler doel voor ogen: de armen konden als het streng vroom niet werken in de steen- en kalkfabrieken, immers, de productie lag dan stil. De minvermogenden konden dan de ijsbaan bijhouden, vegen, helpen bij wedstrijden en andere klusjes doen, tegen betaling. Echter, het was niet alleen liefdadigheid die de heren dreef. Zodra sloten en meren bevroren raakten, doken allerlei zelfbenoemde baanvegers op die passanten geld vroegen voor doortocht en regelmatig resulteerde dit in handtastelijkheden. Om aan die chaos een eind te maken, leek het slim om de baanvegers min of meer in dienst te nemen van een ijsclub zodat de dames en heren ongehinderd hun tochten konden maken. Het voorbeeld van deze ijsclub werd in Rijnsaterwoude gevolgd door de oprichting van een ijsclub aldaar in 1898.

In 1881 en 1882 speelde Van Eeghen een vooraanstaande rol bij de eerste roei- en zeilwedstrijden en bij de oprichting van Hollandia. Rusteloos echter speurde hij naar nieuwe mogelijkheden. Het zal aan zijn inzet en initiatief te danken zijn dat de beroemde studentenroeiwedstrijd, de Varsity in 1883 en 1884 bij Alphen gehouden werd. In juni 1883 stond hij mede aan de wieg van de Kegelclub "Alle negen", waarin ook zijn medebestuurders van de IJclub en van Hollandia actief waren, zowel in het bestuur als in de actieve kegel-sport zelf.

Nog in 1882 was op zijn initiatief op de dag vóór de oprichting van Hollandia een commissie ingesteld die zich zou gaan buigen over de bouw van een openbare zweminrichting. Dat zou een drijvend gebouw worden, met drie gescheiden kleedkamers voor mannen, vrouwen en kinderen. Voor dit doel werd een lening uitgeschreven van f 1.000,00 die binnen de kortste keren voltekend was. Al in juli 1882 waren de plannen

gereed. Men had voorzien dat het badhuis in de Rijn zou komen. In Alphen was voorts de Rijnlandsche Vélocipède Club net begonnen. In 1882 hadden twee wakkere mannen uit de regio, Willem Schouten en vermoedelijk M. Piek (of A. Weissenbach) een fietstocht gemaakt van Alphen naar Leiden, Loosduinen, Delft en via Gouda weer terug. Het is helaas niet meer met zekerheid te achterhalen of Van Eeghen ook bij deze club betrokken was. Toch kunnen we C.J. van Eeghen beschouwen als de eerste sportbobo van Oudshoorn en Alphen, de founding father van de actieve sportbeoefening in de regio.

Vertrek naar Putten

Op 1 maart 1886 volgde zijn benoeming in Putten, en Oudshoorn zag hem met droefenis weggaan. In Putten wist hij het vertouwen tussen de gemeenteraad en de burgemeester te herstellen, dat ernstig geleden had onder de vorige ambtsdrager, Hiebendaal. Helaas heb ik (nog) niet kunnen nagaan of hij in Putten op sportgebied ook zo'n voortrekkersrol speelde. Om gezondheidsredenen was hij genoodzaakt ontslag als burgemeester van Putten te vragen, wat hem ingaande 12 september 1899 eervol werd verleend. In zijn vergadering van 30 september 1899 stelde de raad het volgende vast: 'dat hij het betreurt dat de gezondheidsredenen hem [van Eeghen] tot die stap genoopt hebben; dat hij steeds in herinnering zal houden de vele goede eigenschappen van hoofd en hart op gemeentegebied zo menigmaal gebleken en dat de beste wensen voor zijn herstel den heer Van Eeghen worden toegebracht.' Om gezondheidsredenen vertrok Van Eeghen op 30 december 1899 naar Florence. Teruggekeerd in Nederland vestigde hij zich in Doorn, waar hij in 1901

overleed. Zijn overlijden werd aangemeld door de tuinman en de veldwachter. Romantischer en eenzamer kan het haast niet.

Niettemin kan Van Eeghen herinnerd worden als een sportbobo van het zuiverste, maar ook van het beste water.

